

GREVLINGEN

MEDLEMSBLAD | NATURVERNFORBUNDET I OSLO OG AKERSHUS (NOA) | NUMMER 2 | 2015 | 34. ÅRGANG

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus

AKTIVITETSKALENDER

DUGNAD PÅ FRØNSVOLLEN ER 25. OG 26. APRIL - VELKOMMEN!!!

HELGETUR

7.06. Eventyrlig Østmarka ved Myrdammen (Rælingen)

Vil du bli kjent med en Eventyrskog? Bli med inn i Østmarkas naturreservat og opplev en trolsk verden. Turdeltakere bør være i god fysisk form. Vi bruker hele dagen ute. Ingen påmelding på denne turen. Turen går inn i Østmarka naturreservat, til Bjørntjernåsen, Falkehøgda og Høgkollen. **Turledere:** Gjermund Andersen (952 26 402), Susanne Lemmingson (472 32 242). **Utstyr:** Klær etter forholdene, sitteunderlag, dugelig niste, drikke, termos, godt fottøy. **Oppmøte:** Myrdammen parkering og badeplass kl 11.00. **Transport:** Tog mot Dal kl 09:44 til Lillestrøm, buss 501 mot Oslo bussterminal via Enebakk til Skjønberg kl. 10:18. OBS! Sjekk rutetider! Retur fra Skjønberg: buss 501 kl 18:28 (timesrute)/tog Lillestrøm-Oslo. **Privatbil:** E6, Rv 159 mot Lillestrøm/Karihaugen, Nedre Rælingsveg/R120. Parkering på utfartsparkering Myrdammen (skiltet).

ONSDAGSKVELDSTURER

29.04. Tidlig vår på Fornebu

Bli med oss til Lilleøya naturreservat og våtmarksenter. Johnny R. Pedersen, fornebuekspert og ornitolog guider oss i Storøykilen og Lilleøya naturreservat. Vi besøker Lilløyplassen naturhus med våtmarksutstilling. Underveis hører vi om betydning av våtmarksreservater for biomangfold og fugleliv, om arealbruk, skjøtsel, rød- og svartelistarter m.m. **Varighet:** ca. 2,5-3 timer. **Kontakt:** Susanne Lemmingson (NOA), tlf. 472 32 242. **Utstyr:** Klær etter forholdene, godt skotøy, kikkert, sitteunderlag, termos/niste. **Oppmøte/transport:** kl 17:30 ved bommen på parkeringsplassen nær Lilløyplassen naturhus Buss 31 fra Jernbanetorget kl 16:50 til Fornebu vest kl 17:17. Sjekk rutetider! **Retur:** Buss 31 fra Fornebu vest (hvert 12. minutt). Mer info/link til kart på NOAs turkalender <http://naturvernforbundet.no/noa/>

20.05. Ringsåsen i Bærum kommune

Ringsåsen eller Ringiåsen ligger like vest for jordbrukslandskapet på Tanumsplatået. Området er foreslått vernet og har en eldre naturskog. Ringsås har en rik forekomst av rødlistearter og regnes som nasjonalt verdifull. **Kontakt/turleder:** Øivind Grimmer (NOA) tlf. 480 64 391 **Utstyr:** Klær etter forholdene, godt skotøy, sitteunderlag og termos/niste. **Oppmøte/transport:** kl 18.00 ved parkeringsplassen ved Jordbru skytebane nord for åsen. Buss 761 Skui – Sandvika til Arnesenga. Derfra kan en gå opp til Jordbru eller på forhånd avtale henting med turlederen.

03.06. En sommerkveld i Lillomarka

En tur til gammelskogen i Lillomarkas "indrefilet". Vi utforsker de sørligste delene av det foreslåtte reservatet i Lillomarka: Revlikollen og Slengfehøgda. Disse områder er allerede satt av som bevaringsskog av Oslo kommune. Turdeltakere må være vant med å gå i kupert terreng på og utenom stier. Vi bruker hele kvelden ute, men det vil være mulighet underveis å returnere til utgangspunktet på merket sti på egen hånd. Det er ingen påmelding på denne turen. **Kontakt/turleder:** Egil Bendiksen (481 75 218) og Gjermund Andersen. **Utstyr:** Klær etter forholdene, godt fottøy, sitteunderlag og termos/drikke og niste, kikkert. **Varighet:** ca. 2,5 -4,5 timer (mulighet for retur på egen hånd underveis). **Oppmøte/transport:** Jernbanetorget T-bane 4 mot Ringen kl 17:31 til Storo, buss 56 mot Solemskogen fra Storo på brua kl 17:50. Retur fra Solemskogen buss 56 halvtimes rute fra kl 20:50. Oppmøte kl 18:00 på parkeringsplass Solemskogen.

17.06. Svartskog i Oppegård kommune

Et egenartet natur- og kulturlandskap med edelløvtrær og eikeholt hagemarkskog og jordbrukslandskap. **Utstyr:** Noe ulendt terreng. Godt fottøy. Ta med niste til en pause nede ved fjorden. **Kontakt/turleder:** Øyvind Berntzen, leder i Gerdarudin, en forening til vern av Svartskog. **Varighet:** 2-3 timer. **Oppmøte:** Oppegård Kirke på Svartskog kl 18.00

GREVLINGEN

Medlemsblad
Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus (NOA)
Maridalsveien 120
0461 Oslo

Telefon 22 38 35 20
noa@noa.no
www.noa.no

Bankgiro 1280.05.02347

Redaktør:
Tonje Schou Teigland
920 28 149
tonjesteigland@outlook.com

Forsidebildet:
Treklating.
Foto: Ingrid Aalstad.

© Naturvernforbundet i Oslo og Akershus 2015
All tekst i artiklene kan fritt gjengis med referanse til Naturvernforbundet i Oslo og Akershus' kvartalsskrift Grevlingen, årgang, nummer, artikkelforfatter og artikkel. Fotografiene skal kun kunne gjengis etter innhentet tillatelse av fotograf og Grevlingens redaksjon.

ISSN 0803-6357

BLI MEDLEM
GI NATUREN EN STEMME

MEDLEMSKONTINGENT:
Hovedmedlem: 390,-
Familiemedlem: 450,-
Student: 200,-
Førsteårskontingent for student: 50,-
Pensjonist: 200,-

Kontoret på Vøienvolden er åpent mandag, tirsdag og torsdag, kl. 10-14.

Grevlingen blir trykket på 100% resirkulert papir og er miljøvennlig produsert og derfor svanemerket.

Trykk: itGrafisk
Opplag: 5.400

VED SPØRSMÅL TA KONTAKT MED NOA 22 38 35 20 ELLER TURLEDER

LEDER – BARN, UNGE OG NATUR

Når samfunnet endrer seg, gjør også naturrelasjonen det. Vaner endrer seg, man har mindre tid og prioriterer naturen mindre, på flere måter. Dette er det selvfølgelig reaksjoner på, og vi ser til fremtiden som et bedre sted hvor vi har lært av våre feil. Med å se til fremtiden så mener jeg til barn og unge.

På den ene siden så er man er kanskje redd for at barn ikke skal utvikle og få brukt sansene, fantasien, kreativiteten, som et naturmøte kan inspirere til helt av seg selv. Kanskje burde det kjærlige, spennende og utforskende forholdet til naturen inkluderes bedre i det som tolkes som best for eksempel for framtidsmuligheter et samfunn eller en familie gir et barn. Men hvem vet hva et godt forhold med naturen kan gi et menneske, det er nok forskjellig fra person til person. En helthetsforståelse, mestring på egne prinsipper, NRK har nylig publisert en artikkel på nett om at aktivitetsnivået til barn er mye høyere i fri natur enn på lekeplassen, så det å kunne slippe fri litt energi er sikkert herlig. Naturen kan være en sosial arena for barn og unge. Og den er et flott sted for barnefamilier å være sammen og få kvalitetstid. På den andre siden så er det viktig for barn å se hvor ressursene våre kommer fra. Det kan være viktig å ha en direkte naturrelasjon, og bli kjent med naturen som barn fordi det er viktig å ha en respekt for naturressurser i et forbrukersamfunn.

Hva betyr barns relasjon med naturen for fremtiden? For å kunne ta avgjørelser i natur- og miljøsaker kan naturen i nærmiljøet kanskje være en fin måte å tenke på klima og miljø. Å se koblingen mellom teori og praksis, og det å være ute, kan tenkes er lurt også med tanke på at for eksempel naturvernsaken og klimaspørsmål kan føles abstrakt og langt unna hvis all undervisningen foregår i et klasserom. I denne utgaven av Grevlingen skriver

lærer Øystein Winje om at nærområder er et bra sted for undervisning, og for at elever skal se sammenhengene med hva de lærer om i klasserommet i alle fag. Dette kalles uteskole. Videre er også et studie om barn, natur og fritid diskutert i den gravende grevling. Det finnes flere typer barn-natur relasjoner, men det virker som det hersker en enighet i at de bør bli sterkere.

Hvilke naturrelasjoner savner barn og unge i Oslo og Akershus og hvordan kan de få et sterkere vennskap til naturen? Som du kan lese om i Gjermund Andersens artikkel så skal NOA skal øke satsingen på barn og unge med en egen gruppe som skal arbeide med dette temaet.

Tonje Schou Teigland, redaktør

ARTIKLENE I DENNE UTGAVEN AV GREVLINGEN

- Vår viktigste målgruppe?
- Et motiverende innspill på e-post
- Den gravende grevling:
Nedprioriteres barns naturmøte i hverdagen?
- Uteskole – en bro mellom teori og praksis
- Bærekraftige livsstiler
- Verdens Miljødag den 5. juni
- Jørgen Stubbesitter
- Bokspalten

Tonje Schou Teigland.

Foto: privat.

Grevlingen gir seg ikke, men forsvarer innbitt sin region. Grevlingen biter seg derfor fast og slipper ikke tak før hen-sikt og mål er nådd. Dette er også NOAs oppgave.

TELEFONEN VÅR ER BETJENT MANDAG, TIRSDAG OG TORSDAG FRA KL 10.00 TIL KL 14.00.

Vår viktigste målgruppe?

Endelig er NOA i gang igjen med økt satsning på skoler og barnefamilier. Vi har ikke vært ukjente med disse målgruppene; med utarbeidelse av nærmere 30 vegetasjonskart for biologiundervisning i nære naturområder og et eget opplegg for barnefamilier tidlig på 90-tallet har vi absolutt hatt fokus på temaet. Men nå er vi klare for mer. Med en ny barn og natur-gruppe i sving fra nyttår, er det kommet et vell av nye idéer og tanker om hvordan NOA kan gjøre en utvidet innsats på feltet.

Lenge har vi visst at å ferdes i natur og få kunnskap om den, er en viktig motivasjonsfaktor for naturvern. Å bli godt kjent i et naturområde medfører at man blir venn med det. Man knytter seg til steder og spesielle opplevelser og stedene blir en del av vår egen identitet og noe vi har lyst å hegne om. Vennskap med natur gir vilje til å verne natur. Å ta barna med på tur er ofte den beste investering i et livslangt, aktivt friluftsliv.

Men hvordan skal vi nå barn og foreldre? Gjennom tre inspirerende idé-dugnader i den nye gruppa er vi kommet på sporet av tre felt hvor vi kan bidra: I skolen, i fritiden og på Frønsvollen.

Skolen er viktig

Samarbeid med skolen har vi allerede, men det er behov for videreutvikling og nysatsing. Med stort fokus på PISA-resultater er det mange hindringer som skal overvinnes for å få aksept for uteundervisning. Skoleledelsen i kommunene må være sikre på at alle læringsmålene nås, og at undervisningen er effektiv og målrettet. Ulike opplegg og samarbeid med eksterne krefter må kunne brukes direkte, uten for store kostnader og innpassing i undervisningsplanene. Lærerne må få ideer til gode opplegg som kan brukes fra år til år, kunnskap om mulighetene i nærmiljøet, og tips til hvordan naturen kan brukes som klasserom i ulike fag.

Målet på sikt er å identifisere et nært naturområde for undervisning for alle skoler i vårt område, og utarbeide et

Foto: NOA

Barn i eventyrstien på Frønsvollen.

tverrfaglig opplegg for uteundervisning i disse. Fra å servere ferdige undervisningsopplegg, må vi mer over til opplegg der elevene selv kan stå for utforskning og beskrivelse av områdene – og bruke sine evner i alle skolens fag. Videre må vi bruke vår lokalkunnskap til å peke på undervisningsmuligheter i nærmiljøet – ikke minst er levendegjøring av lokalhistorien et trylleformular for å engasjere barna ute og til å gi dem tilhørighet i nærmiljøet. Og vi må bidra til å sette krav til skolene, når de søker om å bli miljøfyrtårn-sertifiserte.

I fritiden kan vi spille videre på det vi allerede er gode på: NOAs eventyrskoger finnes i nærområdene og er velegnet for å arrangere turer for bar-

Med stort fokus på PISA-resultater er det mange hindringer som skal overvinnes.

nefamilier. Muligens kunne vi få et eget turprogram for barnefamilier til høsten? – Kanskje en utfordring til deg som leser?

Andre steder der vi møter mange barn og unge er på ulike arrangementer. Friluftslivets dag, lokale naturdager, diverse skoleavslutninger og andre arrangementer er velegnede steder for å få gitt noen små vitaminpiller med naturvernsmak. Målet her må være å ha ett eller flere ferdige grunnopplegg for ulike naturomgivelser, som kan tilpasses de aktuelle arrangementene.

På Frønsvollen har driftsstyret allerede lagt rammene og levert arrangementer av høy klasse. En egen rundtur i eventyrskogene nord for stedet er merket, og en egen eventyrsti fra Frognerseteren og inn vil bli merket og skiltet. Fjorårets aktivitetsdag, der barna sto i kø for å være med på spennende aktiviteter, må gjentas og utvides. Fuglekassen skal følges opp og biene byr på spennende kunnskap. Mulighetene for å være med å dyrke felles kjøkkenhage eller egne hageparseller appellerer til de med grønne fingre. Eller bare som et hyggelig turmål i passe avstand for små føtter. I det hele tatt: Frønsvollen er

et eldorado for barn og barnefamilier!

Nye allianser

Arbeidet med barn og med undervisning gir også en rekke samarbeidsmuligheter og allianser. Utdanningsetaten og forskjellige skoler er selvsikre, men også samarbeid med Bymiljøetaten om å ta med unger ut i nærskogene. Lærerutdanningen og studenter ved UiO og NMBU vil kunne ha interesse av å delta og utvikle nye opplegg. Og besteforeldre og andre pensjonister vil ha glede av å kunne øse av sin kunnskap og erfaringer til kunnskapstørste unge.

I NOA

Opprettelsen av en egen barn- og naturgruppe har vært meget inspirerende for oss i NOA, og er blitt en arena for videreutvikling av nye idéer. Denne gruppa håper vi kan være navet i det videre arbeidet rettet mot barn og skole. Flere av lokallagene har også satsing på barn og unge – en god mulighet til å engasjere barnefamilier i nærmiljøarbeid! Og i styret har vi fått inn flere som er opptatte av å engasjere kommende generasjoner, men som gjerne vil ha enda flere aktive å spille på.

Kanskje en utfordring til deg som leser?

Foto: NOA

Barn liker dyr! Her ser du kyr som beiter på Frønsvollen.

Et motiverende innspill på e-post

At ungdommen er opptatt av natur og naturvern blir tydeligere og tydeligere. Nedenstående mailveksling er bare ett eksempel på inspirerende henvendelser til NOA, og som har ført til rekruttering av nye aktive. Karoline som skrev e-posten under, er både blitt med i Barn- og Naturgruppe og som varamedlem i styret. (Red. komm.: Dette er utdrag fra e-post korrespondansen.)

«Hei Gjermund.

Mitt navn er Karoline og jeg studerer biologi ved UiO. Jeg stod akkurat og diskuterte med en studievenninne hva man kan gjøre for å få til en kollektiv enighet (idet minste et flertall) i samfunnet, om at nok er nok og vi må bli grønne. Hvor jeg fortalte mine tanker om å dra rundt på ungdomsskoler og engasjere ungdommen til å stille krav om forandring og delta i å skape den. Mvh. Karoline»

«Hei Karoline!

Uten å ha noe særlig greie på det, har jeg et inntrykk av at ungdom i dag ikke er så rebelske som i min ungdom. Derfor vil det være strålende om det kom en del unge vokse som kunne være rollemodeller, som tar dem på alvor, viser alvoret i situasjonen, men gir framtidshåp og mot til å stå på.

Vi i NOA har jobbet i 10 år med å spre fagkunnskap i biologi til mellomtrinnet. Nå er vi på leting etter en ny rolle i arbeid rettet mot barn og unge. Ditt innspill og idéen du bringer til torgs passer veldig godt inn i vår tenkning. Så dersom du har lyst til å bli med på laget, er du hjertelig velkommen! Vi kommer til å invitere til en idédugnad rett over nyttår, og da vil du og likesinnede være ønskede deltakere. (...) Håper å høre fra deg!

Mvh Gjermund»

«Hei igjen Gjermund!

Jeg vil veldig gjerne bli med på en idédugnad! Jeg har nok samme oppfatning som deg, selv om det ikke er lenge siden jeg var ungdom, så føler jeg ungdommen i dag har det så bra at de ikke har noe behov for å være rebelske. De er stordeltagere i et bruk-og-kast-samfunn og er lite opplyste om hva vår vestlige-livsstil gjør med verden.

Men jeg har så trua på de! Jeg tror virkelig at det er kunnskapen om hva man kan gjøre og hvorfor, de trenger! De trenger verktøy, et fellesskap og en arena hvor de kan se resultater, dele ideer, oppfordre hverandre.

Det virker så håpløst som enkeltperson å bidra i noe som er et så verdensomfattende problem. Man forventer jo at styresmaktene skal gå i bresjen, og når ikke de gjør det, hvordan kan vi gjøre det?

Det er her man må oppfordre og hjelpe hverandre, og spesielt ungdommen, slik at de ikke blir fanget i livsstil hvor det å se bra ut, ha de nyeste tingene (...) er hovedfokus.

Bærekraftig og kvalitet framfor kvantitet tror jeg er noen nøkkelord.

Mvh. Karoline»

HAR DU LYST Å BLI MED I BARNE- OG SKOLEARBEIDET?

NOAs nye Barn- og Naturgruppe er en inspirerende samling av entusiaster som brenner for å få nye generasjoner opptatt av natur og naturvern. Mange idéer er klekket ut allerede, men nå er tiden inn for å omsette dem i praksis og videreutvikle dem med nye innspill.

Har du lyst å bli med? Send en e-post til Maria Andersen (maria@noa.no) eller Ingrid Aalstad (ingrid@noa.no) på NOAs kontor, ta en telefon (22 38 35 20) eller kom en tur innom på Vøienvolden (mandag til torsdag, kl 9-15)

VELKOMMEN MED PÅ LAGET!

DEN GRAVENDE GREVLING

Den gravende grevling er en spalte som er med i hver utgave av Grevlingen. Målet med denne spalten er å gi dypere kunnskap om og kritiske vinklinger til aktuelle saker som angår natur og miljø. I denne utgaven er spalten et litteraturstudie om barn og natur diskutert av redaktøren av Grevlingen. Studiet har tittelen «Barn, unge og natur : en studie og drøftelse av faglitteratur». Alle sitater i artikkelen er fra denne rapporten.

Nedprioriteres barns naturmøte i hverdagen?

Alt tyder på at barn har det bra i naturen. Likevel er det dette som forsvinner fra hverdagslivet. I en litteraturstudie utført av Bjørn Tordsson og Lill Susan Rognli Vale ved Høgskolen i Telemark er det samlet og analysert relevant litteratur om natur, barn og unge i forskningprosjektet *How do children experience nature? Meaning-making and socialization to outdoor life*, som ble påbegynt i 2012 og avsluttes i år. I rapporten argumenterer de for at barna må få den tiden de trenger til utelek, og diskuterer hva som kan være grunnen til at de er mindre ute.

En skolevei som går gjennom natur kan være viktig og spennende for et barn.

Forfatterne mener at det ikke bare er foreldre, men også frivillige organisasjoner som bør spille en viktig rolle for naturmøte i fritiden til barna. Bak dette

ligger forskningsresultater som viser at barn nå tilbringer mindre tid ute i naturen sammen med andre barn, og mer på for eksempel dataspill og organisert idrett. Vår tid er karakterisert av en evig tidsklemme både for barn og voksne som gjør at dagen fylles med andre ting enn fritid ute i natur. I tillegg peker studien også på «økt kommersialisering av fritiden». Hvordan kan frivillige organisasjoner som NOA gjøre noe for barna og for barnefamilier? Er det mulig for NOA å være med på å introdusere barn for lek og naturutfoldelse slik at de kommer tilbake, og også på egen hånd tar skrittet ut i naturen oftere på fritiden? Kan frivillige organisasjoner oppmuntre til å trykke på pauseknappen og inspirere til utetid? NOA er veldig opptatt av å bevare det enkle friluftslivet, hvordan kan dette deles med så mange som mulig? Fundamentet for naturmøtet burde kanskje oppmuntres til av skole, av foreldre, og av organisasjoner i vår tid: «Vi kan ikke avskrive frivillighetens muligheter til å forme barns

Foto: Naturvernforbundet

og unges fritidsmønstre – selv om dette er et område hvor kommersielle og mediebårne krefter er svært sterke.»

De skriver også at: «Det er sterke indikasjoner på at foreldrene har en nøkkelrolle i å sosialisere barn til naturmøte. Tiltak som styrker familien som «fritidsenhet» og stimulerer til naturmøte i unge år, er viktige. På den andre siden: Når foreldrene nå i mindre grad enn tidligere prioriterer denne oppgaven, påligger det et større ansvar hos samfunnets organer og frivillige organisasjoner.»

Det kan argumenteres utifra dette studiet at for barn må det alltid være natur i nærområdet, til og med, og kanskje spesielt i byen. Spesielt i Oslo er det viktig og også sørge for grønne lunger og lignende. For eksempel kan en skolevei som går gjennom natur

være viktig og spennende for et barn. Men forfatterne argumenterer altså for at kulturelle og sosiale faktorer spiller en viktig rolle for frafallet: «Markante sosiale og kulturelle forskjeller gjør seg gjeldende innen området. Etnisk norske barn av foreldre med høy utdanning, og som bor i enebolig nært natur, synes å ha mest kontakt med naturen. Barn av foreldre med innvandrerbakgrunn, barn til foreldre med lavere utdanning som bor i blokk og som har lengre vei til naturen, bruker mindre tid i naturen. Jenter synes å være litt mindre aktive enn gutter, og opplever flere restriksjoner når det gjelder bevegelsesfrihet.»

De diskuterer også at minsket aktivitet hos barn og ungdom kan resultere i at når ungdommen vokser opp så er han eller hun mindre aktiv ute, og der-

NOA er veldig opptatt av å bevare det enkle friluftslivet, hvordan kan dette deles med så mange som mulig?

I naturen kan barn gjøre spennende oppdagelser.

Foto: Gjermund Andersen.

Foto: Gjeremund Andersen.

for ikke prioriterer at eget barn får nok utetid sammen med andre barn.

Barn og natur går godt sammen. På grunnlag av forskningen referert til i litteraturstudien argumenterer forfatterne for at den hverdagslige naturkontakten har mye å si for barn og unge på flere måter. Her legger de spesielt vekt på lek: *«Mye av litteraturen hevder at disse innsikter ikke er godt nok innarbeidet i den generelle teoridannelsen om barns og unges utvikling. Særlig tidligere forskning som påpeker lekens helt sentrale betydning for barns og unges utvikling, har tatt for gitt at naturen har vært den viktigste lekearenaen. Nye innsikter synes å vise at selve naturmøtet gjennom leken er av betydning, ikke bare leken i seg selv. Barn leker bedre i naturen.»*

De peker blant annet på at forskningen viser at barn foretrekker natur som ikke er tilrettelagt, med det så mener de for

eksempel universelt tilrettelagt stier. De mener at stien er best for barna når den er del av naturoplevelsen. Variert natur som inspirerer til fantasi og lek er den mest spennende naturen for barn og unge. Forskningen viser at naturmøtets verdi er stor for barn og unge, og da er det bekymringsfullt at nedgangen i friluftsliv for denne gruppen har vært så stor.

De etterlyser samordning mellom forskjellige institusjoner, organisasjoner, myndigheter og forvaltningsorganer, som hver og en representerer forskjellige perspektiver da barn og unges mulighet til naturmøte vedrører virkeområdet til alle disse. Forfatterne skriver at det er frivillige organisasjoner som har sørget for fremgang den siste tiden, og som har tatt initiativ til naturmøte for barn og unge. Disse initiativene kan ha sørget for at flere barn og unge deltar i friluftslivet.

I skog med variasjon og særpreg kan barn la fantasien spille fritt.

Nye innsikter synes å vise at selve naturmøtet gjennom leken er av betydning, ikke bare leken i seg selv.

BRANNTÅRNET PÅ KJERRINGHØGDA

Midt i Østmarka, vest
der er Kjerringhøgda
og på topp...
høye branntårn fra nitten-elleve

og i dag, oktobergul skog, høstblå himmel var synkende sol Dag og jeg
endelig nådde

Tårn raget opp
det var trapper i sikk-sakk
forsvarlig gelendret
Til topps vi klatret – speidet

Ut over skog. Skog. Skog
noen hus, litt sjø i det fjerne, men bølgende skog
Og flekkete himmel blek sol i vest, skyggene klare

Vi sa ingenting
så det glitre, det siste lys i vest
dype skygger i øst
store sjøer
Klatret ned. Labbet stille til Fjell. Så kveld

Utsikt fra branntårnet på Kjerringhøgda. Man skimter Mosjøen ved Vangen i bakgrunnen.

Uteskole – en bro mellom teori og praksis

Øystein Winje har jobbet med uteskole for Refstad skole i Oslo i snart to år. I 2013 begynte Refstad skole med regelmessig uteskole på 6.trinn, og dette skoleåret både på 6. og 7.trinn. Nå har altså har omtrent 200 elever og 12 lærere regelmessig uteskole. Winje er utdannet ved HiOA som allmennlærer, og har skrevet masteroppgave om uteskole. Grevlingen har spurt han om konseptet og ideene rundt dette.

-Hva er uteskole?

Uteskole er en måte å arbeide med skolens innhold på hvor deler av skolehverdagen flyttes ut i nærmiljøet. Uteskole innebærer regelmessig og målrettet aktivitet utenfor klasserommet. Det er viktig å påpeke at uteskoleundervisning ikke nødvendigvis er det samme som undervisning i skogen. Det er en misforståelse at uteskole er det samme som undervisning i friluftslivsferdigheter, og at det må tennes et bål og bygges en gapahuk før man kan sette i gang. Uteskole kan godt innebære friluftsliv, men en slik forståelse begrenser bruken veldig.

Et eksempel på uteskoleundervisning er at man oppsøker læringsarenaer som er knyttet til det temaet elevene skal lære om. Har vi f.eks. om andre verdenskrig i samfunnsfag kan det være interessant å oppsøke aktuelle steder i nærmiljøet, besøke et gamle hjem for å høre fortellinger fra en som levde under krigen, eller besøke et museum som tar for seg dette. På denne måten får elevene mer autentiske opplevelser knyttet til temaet som vi kan bygge videre på i klasseromsundervisningen.

Et annet eksempel på uteskoleundervisning er aktiviteter hvor elevene i større grad kan bruke hele kroppen i læringsprosessen. Vi har hatt matematikkundervisning med brøk på uteskolen, hvor elevene laget ulike løpebaner og hvor de f.eks. måtte løpe

tre fjerdedeler, 75 prosent eller 0,75 av løpebanen. Slik får elevene opplevelser og erfaringer med praktisk matematikk slik at dette ikke bare blir tall på et ark, men et de faktisk betyr noe og kan brukes til noe meningsfullt.

-Hva er formålet med uteskole?

Formålet med uteskoleundervisning er å bidra til å bygge bro mellom teoretisk og praktisk kunnskap. Det handler om å knytte en nær forbindelse mellom elevens erfaringsverden og skolens innhold. I uteskoleundervisningen kan man gjøre dette på to måter:

1. Teorien tas med ut: De intellektuelle, faglige begreper anvendes dermed i praktiske aktiviteter ute.
2. Erfaringene ute tas med inn: Erfaringene gir "kjøtt på beinet" og hjelper elevene til en utdypet og mer nyansert forståelse av teorien som de arbeider videre med i klasserommet.

Winjes inntrykk er at elevene setter pris på variasjon i metodikk og at de får mulighet til å arbeide praktisk. Dette bildet er fra en utflukt med et av NOAs Naturkart sammen med elever.

Foto: Hilde Fris Solås.

-Hvor kom initiativet fra?

Initiativet kom egentlig fra en gruppe lærere som arbeidet på 5.trinn i 2012. De var på et undervisningsopplegg på Markaskolen og fikk ideen om å gjennomføre all undervisningen i mat og helse utendørs året etter. Samme år søkte jeg jobb på Refstad, og siden jeg hadde skrevet masteroppgave om uteskoleundervisning havnet jeg på det som da ble 6.trinn. Da vi satt oss ned for å lage årsplanen for uteskoleundervisningen ble det tydelig for oss at vi enkelt kunne inkorporere flere fag i undervisningen, og slik ble det.

Vi valgte å etablere et uteskoleområde med en enkel bål plass fordi vi skulle gjennomføre mye av Mat og Helse-undervisningen ute og vi fikk god hjelp av skogvokteren Håvard Pedersen i dette etableringsarbeidet. Det er viktig for meg å påpeke at det ikke er en forutsetning å ha et fast uteskoleområde, men det kan være nyttig både fordi det skaper en forutsigbarhet for elevene, en sikkerhet for lærerne og gir elevene mulighet til å få en tilknytning til et område i sitt lokalmiljø. I fjor gjennomførte vi mye av undervisningen på 6.trinn på uteskoleområdet, mens vi i år på 7.trinn har fokusert på andre læringsarenaer i lokalmiljøet.

-Kan du si litt om hvordan det fungerer?

En uteskoledag kan organiseres på mange ulike måter. Vi har alltid en felles økt i klasserommet hvor vi går gjennom dagsplanen og hvilke mål vi har for undervisningen denne dagen. Det er viktig at vi i denne økten viser elevene koblingen mellom det vi skal gjøre på uteskolen og det vi har arbeidet med i klasserommet i forkant eller det vi skal arbeide med i etterkant. Hvis vi skal være utendørs fokuserer vi på at elevene har kledd seg riktig. Barn som fryser eller er våte greier sjelden å konsentrere seg om noe annet enn akkurat det.

Dersom vi skal til uteskoleområdet vårt går vi en fast rute dit. Vi har etablert noen faste stoppesteder på veien som alle elevene må stoppe på. En lærer går først, en lærer går bakerst og en lærer går i midten. Elevene kan gå med hvem de vil, men vi har en regel om at ingen elever skal gå alene, og dette tar elevene veldig alvorlig. Når vi organiserer det på denne måten får elevene anledning til å i større grad gå i sitt eget tempo, noen vil løpe, andre vil rusle, så lenge de holder seg mellom første og siste lærer. Dette er en ordning som elevene setter stor pris på, og som gjør det mulig for oss lærere å prate med elevene, uten at det må være knyttet til noe rent faglig. Slik kan vi lærere drive litt relasjonsarbeid både på vei opp ned fra uteskoleområdet. For å gjøre turen opp og ned mer innholdsrik kan vi legge inn poster underveis, hvor elevene f.eks. får oppgaver som de skal løse i grupper. Disse oppgavene er knyttet til det vi skal arbeide med på uteskolen denne dagen. Turen opp til uteskoleområdet tar ca. 35 minutter. Når vi kommer frem får elevene et par minutter til å legge fra seg sekken og justere påkledningen før vi begynner undervisningen. Som oftest får elevene en oppgave som de skal løse i mindre grupper, f.eks. samle inn blomster, bygge en miniatyr vikinglandsby, tegne et kart over om-

NOAs naturkart kan være naturfag ute i det fri. Her fra en utflukt sammen med elever.

Foto: Hilde Friis Solås.

rådet, og så videre. Når elevene har arbeidet en stund tar vi en halv times lunsjpause. Når elevene er ferdig med å spise kan de leke fritt til vi begynner igjen med undervisningen. Andre økt innebærer ofte at elevene presenterer det de har arbeidet med og at de dokumenterer det de har gjort ved f.eks. å ta bilde av det, skrive det ned, tegne det og så videre. Før vi går tilbake til skolen har vi en felles oppsummering hvor lærerne henter frem de viktigste elementene denne dagen og trekker linjen til hvordan vi skal arbeide med dette i etterkant, for eksempel neste dag. Etterarbeid kan blant annet være å skrive et refleksjonsnotat, kartlegge eller analysere funn vi har gjort, lage en presentasjon eller søke etter informasjon. Turen ned fra uteskoleområdet gjennomføres på samme måte som turen opp, og uteskoledagen avsluttes når alle elevene er tilbake på skolen.

-Er for mye av undervisningen «inneskole»?

Som jeg nevnte tidligere er det snakk om en balansegang. Kjernen i god undervisning er en veksling mellom teori og praksis, slik at elevene ser meningen med det de skal lære seg. Dette er selvfølgelig et ideal, det er tilnærmet umulig at elever til enhver tid skal forstå meningen med det de skal lære seg, men vi bør strekke oss etter å vise meningen og bruksområdene for kunnskapen og ferdighetene vi forsøker å gi dem. Jeg tror nok at de fleste skoler har uteskoleundervisning i løpet av året, men jeg savner nok en større regelmessighet og sammenheng med undervisningen ellers. Mye av uteskoleundervisningen fremstår for meg som «happenings». Det er viktig med noen «happenings» i løpet av et år, men dersom uteskoleundervisningen skal få utnyttet sitt potensial må den knyttes tett sammen med resten av undervisningen. Det finnes flere måter å gjøre dette på, men jeg

Foto: Hilde Frits Solås.

tror at to suksesskriterier er at man i årsplaner og periodeplaner gjør det tydelig hvordan man kan bruke uteskoleundervisningen for å forsterke undervisningen, og at man sørger for en regelmessighet i bruken av uteskoleundervisning slik at den etableres både blant elever og lærere.

-Hva er tilbakemeldingene fra elevene?

Mitt inntrykk er at elevene setter pris på variasjon i metodikk og at de får mulighet til å arbeide praktisk. I starten var det litt sure miner hvis det var vått eller kaldt, men etter som de lærte å kle seg har dette forsvunnet. Skogvokteren i området, som vi har vært på en del turer med, hevder at det er stor forskjell på våre klasser og klasser som ikke har uteskole, og at det er tydelig at våre elever er vant til å være ute og vant til at undervisningen finner sted andre steder enn i klasserommet. Håpet er at vi sår noen frø hos elevene våre både når det gjelder å se koblingen mellom teori og praksis, og det å sette pris på å være ute. Mange av disse frøene spirer nok ikke før elevene blir litt eldre, men det er det verdt å vente på.

Illustrasjonsfoto.
En avveksling fra
friminuttet i
skolegården?

LYST TIL Å BIDRA?

Her finner du en rekke muligheter for å aktivisere deg som naturverner

NOA er inne i en god periode organisatorisk. 400 nye medlemmer, nytt lokallag i Oslo syd, nye arbeidsgrupper og nye prosjekter. Ute i vårt distrikt er det mange signaler om at en ny grønn bølge er på gang, med fokus på bl.a. sykling, parselldyrking, by-bier, humlenes liv og levnet, kamp mot fremmede arter, aksjoner for å ta vare på trær, grønne lunger og større naturområder. Selv om mange trender fortsatt går i gal retning, er dette signaler om at mange begynner å få nok, ønsker en annen utvikling, en grønnere utvikling.

Er du blant disse? Ønsker du å bidra til at de grønne tankene blir tenkt og diskutert, og å presse på for natur- og miljøvennlige løsninger? Da inviterer vi deg inn i ett av NOAs lokallag eller i en av NOAs arbeidsgrupper.

LOKALLAGENE – GRUNNSTAMMEN I ARBEIDET

NOA har nå lokallag i store deler av vårt distrikt. Mange store lag i presskommuner, men også lag i små kommuner med andre typer utfordringer - i begge tilfeller ildsjeler som utgjør en forskjell for natur og miljø i sin kommune. I Oslo mangler vi lokallag i Grorudalen, I Akershus er det 8 kommuner vi ennå ikke har et brohode: Aurskog-Høland, Eidsvoll, Enebakk, Frogn, Hurdal, Rælingen, Sørum og Ullensaker. Bor du i en av disse kommunene, og ser behovet for at de grønne verdiene får en sterkere prioritering, vil vi fryktelig gjerne ha kontakt med deg for å finne ut hva vi kan få til sammen. Og bor du i en kommune der det allerede er lokallag, og du har lyst å bidra – så ring eller send e-post til kontaktpersonen. (Lokallagene finnes på side .. red.komm.).

Lokallagene er grunnstammen i naturvernarbeidet. Det er kommunene som bestemmer arealpolitikken, og dergjennom hvordan naturen ivaretas. En våken opinion og hendlekräftige lokale organisasjoner er en forutsetning for et levende lokaldemokrati, og for at også naturens og framtidige generasjoners interesser skal gis vekt i avgjørelsene.

ARBEIDSGRUPPENE

Også faglig er vi i ferd med å utvide aktivitetstilbudet. Naturen og miljøet i Oslo og Akershus har fortsatt mange utfordringer som vi er avhengige av ildsjelens innsats, dersom vi skal få bukt med problemene. Vi har derfor begynt arbeidet med å utvikle «NOAs syn på ...» en rekke forskjellige fagfelt, som vi håper skal bidra til større faglig bredde, politikkutvikling, aktivisering og nye arbeidsgrupper, noe som på sikt vil kunne gi både større politisk tyngde og et tilbud om å bli med på arbeidet for flere, samtidig som hele prosessen kan gi en viktig skolerings-effekt og gjøre det enklere for fylkeslaget å hjelpe lokallagene i konkrete saker.

SÅ LANGT HAR VI OPPRETTET 7 ARBEIDSGRUPPER

- 1 Markagrappa, som arbeider med å ta vare på Markas siste eventyr-skoger, påvirke skogbruket i Marka og forsvare det enkle, naturnære, uorganiserte friluftslivet. Kontaktperson: Bjørn Faafeng, e-post bjanfa@gmail.com, mobil 949 75 775.
 - 2 Fjordgruppa, som skal bidra til at den rike naturen rundt indre Oslofjord blir tatt vare på. Kontaktperson: Jørn Erik Bjørndalen, e-post: jorn.bjorndalen@gmail.com, mobil 480 46 503
 - 3 Frønsvollsutvalget drifter NOAs Markabase, 20 minutters gange nord for Frognerseteren. Her stelles kulturlandskapet på den gamle setervollen, gis informasjon til publikum og skapes et meget godt miljø for alle som kommer innom. Spesielt barnevennlig med beitende dyr om sommeren og fantastiske akemuligheter på vinteren. I Frønsstallen serverer vi kaffe og toddy ved siden av matpakke til de som ønsker å komme i hus. Kontaktperson: Nikolai Norman nikolainorman@gmail.com, mobil 918 44 282
 - 4 Barn og natur. En helt nystartet gruppe som skal bidra til at NOA utvikler et godt tilbud til barn og barnefamilier, til behovstilpassede opplegg for skolen og et tilbud til barnefamilier på fritiden. Kontaktperson: Ingrid Aalstad ingridaalstad@hotmail.com, Mobil 9089 2563
 - 5 Aktivitetsutvalget arrangerer NOAs turer og møter. Foredrags- og debattserien «Onsdagsforum» i vinterhalvåret, onsdagsturer i sommersesongen – i tillegg noen søndags- og helgeturer. På sikt kan vi kanskje utvide tilbudet til medlemmene med skolering og tema-seminarer? Her er det både behov for gode idéer og praktisk arbeid med arrangementene. Kontaktperson: Aud Kvam, aud.kvam@hotmail.no, mobil: 992 91 484.
 - 6 Kommunikasjonsutvalget er en nystartet gruppe som skal arbeide for at NOAs synspunkter kommer best mulig fram og at foreningen har en lett gjenkjennelig og god profil, som samsvarer med våre idéer og standpunkter. Gruppa skal sørge for effektiv kommunikasjon på en rekke plattformar, både de tradisjonelle og på sosiale medier, og til både medlemmer og samfunnet forøvrig. Kontaktperson: Thomas Krogh t.krogh@gmail.com, mobil: 988 39 555.
 - 7 Grevlingredaksjonen tar seg av utgivelsen av NOAs medlemsblad. Skriver, samler stoff og bilder og gjør klar for produksjon. Målet er å samordne med den øvrige kommunikasjonsvirksomheten. Redaktør: Tonje Schou Teigland tonjesteigland@outlook.com, mobil: 9202 8149
- Kalendergruppe. NOA har i 25 år utgitt en egen Markakalender med flotte bilder på forsiden og turtips på baksiden. En viktig kanal ut og et godt bidrag til NOAs økonomi. Her ønsker vi å bygge opp en liten arbeidsgruppe, som kan forestå utarbeidelse og salg av 2016-kalenderen. Kontakt Maria Andersen, maria@noa.no, mobil 992 26 540

Vi ønsker oss også arbeidsgrupper på bymiljø og på areal- og samferdsel. Hvordan skal vi klare å bevare byens grønne kvaliteter, karakter og identitet oppe i den enorme veksten som planlegges. Hvordan unngå at vi drukner i biler? Har du lyst til å arbeide med disse spørsmålene, kan du gjerne ta kontakt allerede nå – kontakt styreleder, Gjermund Anderse, gjermund@noa.no, mobil 952 26 402

HAR DU LYST Å BLI MED PÅ LAGET?

Ta kontakt med kontaktpersonen i det lokallaget eller den arbeidsgruppa som trigger din interesse og arbeidslyst, eller ta kontakt med vår nye kontorleder, Maria Andersen: maria@noa.no, mobil 9922 6540

HÅPER Å SE DEG BLANT OSS!

Bærekraftige livsstiler

- Verdens Miljødag den 5. juni

Verdens miljødag ble etablert av FN i 1972, og over 100 land er med på markeringen. Dette er med andre ord dagen hvor flest mulige samler seg med positive aksjoner for framtiden til planeten vår; på denne dagen er det lett å se at vi er verdensborgere med en felles klode.

Hvert år er det et nytt tema, og i år er det bærekraftige livsstiler: "Seven Billion Dreams. One Planet. Consume with Care". Når de setter dette temaet tenker de på at vi alle må huske på å leve innenfor planetens egne grenser for hva som er mulig. Det handler om at økonomisk vekst ikke er synonymt med vekst i forbruk av naturlige ressurser. I år henvender de seg til alle, både enkeltpersoners og politikere. Verdens Miljødag har et forskjellig tema hvert år. I 2007 var det Norge som fikk æren av FN til å markere Verdens Miljødag, og det ble gjort i Tromsø. Temaet da var «is som smelter». I fjor var temaet «sårbare øystater og klimaendringer». Mange pleier å markere dagen med aksjoner, og her følger litt informasjon om hva miljøagentene gjør på dagen i år.

FØLG LOVEN!

På hjemmesiden til miljøagentene kommer det frem at på denne dagen så skal de unge miljøforkjemperne sammen med besteforeldrenes klimaaksjon og 100 elever fra Lakkegata skole møte politikere foran stortinget. Der blir det kamprop, breakdance og selvføl-

gelig en appell for natur og miljø. Der skal de minne politikerne på Grunnlovens paragraf § 112, som sier: Enhver har rett til et miljø som sikrer helsen, og til en natur der produksjonsevne og mangfold bevares. Naturens ressurser skal disponeres ut fra en langsiktig og allsidig betraktning som ivaretar denne rett også for etterlekten. Borgerne har rett til kunnskap om naturmiljøets tilstand og om virkningene av planlagte og iverksatte inngrep i naturen, slik at de kan ivareta den rett de har etter foregående ledd. Statens myndigheter skal iverksette tiltak som gjennomfører disse grunnsetninger.

«Dette er din, min og naturens lov.» skriver miljøagent Kaja på 12 på agentenes hjemmeside. Grevlingen og NOA er enige, og ønsker miljøagentene masse lykke til. Det er også på sin plass å nevne at Miljøagentmedlemmer har dannet det som mest sannsynlig er verdens første klimapanel for barn. På Eidsvoll den 16 februar 2015 ble Barnas Klimapanel konstituert og formålet er å formidle barns bekymringer og håp for framtiden videre til de som har mulighet til å gjøre noe med det, og etter hvert å kunne være med på å etablere et verdenspanel.

Se baksiden av Grevlingen for å lese om hvordan NOA skal markere Verdens Miljødag i år!

VI RYDDER HVERVENBUKTA PÅ STRANDRYDDEDAGEN

Lørdag 9. mai er den landsomfattende strandryddeaksjonen og Miljøagentene i Oslo sør rydder i Hvervenbukta. Voksne kan også få være med.

Ta med hansker og uteklær som tåler litt søle og bli med. Kanskje vi finner noen morsomme dyr i fjæra? Etterpå blir det grilling på stranda for alle som har vært med. Vi har pølser og mais, men du kan også ta med egen grillmat. Gi gjerne beskjed om du tror du kommer så vi kan beregne maten.

TID OG STED:
LØRDAG 9. MAI FRA KL 11–13 I HVERVENBUKTA

Jørgen Stubbesitter

DEN BOLDE JEGER

I en nekrolog midt i januar – og nekrologer skal man ikke kimse av, de kan romme både visdom og originalitet. Jeg har hatt utklippet liggende en stund. Der sto det om en kar blant annet: «Mange kan takka Hans for at elgsteika no er møyr og ikkje uvettig skamsteikt. Hans hadde mange av sine beste stunder filosoferande på ein stubbe i venting på elgen, ...».

Jeg sitter også gjerne på en stubbe med Leika, min gode og trofaste venn, naboens nydelige puddeltispe, dog med ganske andre forventninger til hva som skal skje med elgen, om den nå skulle vise seg. Men én ting skal han ha, jegeren. Takket være ham skjøt (unnskyld uttrykket) utviklingen av intelligensen fart for noen hundre millioner år siden – om det nå var et gode for planeten. Det første vesen som fant ut at det lot seg gjøre å ernære seg av andre vesener fra dyreriket, og ikke bare gress og blader, var nødt til å begynne å planlegge. Og så

hadde vi det gående ... til slutt mennesket. Var nå det så lurt, som Solan sa.

Leika er jeger selv, hun. Riktignere sagt; hun er av jegerassistente-ætt. Hunderasen hennes ble brukt til assistanse ved fuglejakt, særlig til vanns. For å innvinde seg hos mennesket var hun straks villig til å stupe uti og hente byttet, noe mennesket kviet seg litt for selv. Det var et godt nok grunnlag for århundrelangt vennskap, hittil visstnok i tre hundre år. Zu pudeln er plattysk for å plaske. Badehunden Leika holder ætten i hevd og plasker ubekymret uti vårt hjemlige Lauvtjern, isen har akkurat gått.

Slik kan man komme til å tenke etter å ha lest om en bra mann på vei til sine evige jaktmarker. Jeg mener når det er rikelig med tid og været er skapelig.

Vi høres av.

KreativStrek/Sundheil

En minnebok om Sigmund Kvaløy Setreng

SETT OG SAKSET

Snøscooterkjøring – mindretallstyranniet
Tilhengere av desentralisert regulering og friere kjøring er velorganiserte særinteressere – turoperatører, grunneiere, motorentusiaster og snøscooterforhandlere.
Øyvind Østerud i Aftenposten 26. februar 2015.

Gull etter oljen
Hovedpoenget med Askeladden er at han vinner ved å utklasse de andre i improvisasjonsevne – eller sjølbergingssevne, som det vanligvis heter i norsk økofilosofi/økopolitikk fra begynnelsen av 70-tallet.

Sigmund Kvaløy Sætereng i Momenter til en dypere naturvernforståelse, red. Gjermund Andersen, 1990, side 75.

Witoszek 1: Samarbeid, ikke konkurranse

Vi befinner oss i en ny, økologisk fase som innebærer et omfattende skifte av tenkemåte i tekno-økonomi, politikk og utdanning. Den krever at kunnskap forenes med klokskap. Og, for å øke våre barns sjanser til å overleve, krever den mindre fiksering på konkurranse og mer utvikling av et felles prosjekt knyttet til ulike former for samarbeid til felles nytte. Norge har mye å by på: bare grav frem Arne Næss' naturfilosofi eller les Brundtlandrapporten på nytt.

Nina Witoszek i Aftenposten fredag 13. mars 2015.

Det er flott at noen har påtatt seg å lage en samling av Sigmunds mangfoldige tegninger og sentrale skrifter. Vi er mange venner som har fått gleden av å kunne ta frem denne boken – undre oss litt over mangfoldet i tegningene, og friske opp tekstavsnitt etc. Vi var etterhvert mange som ble med i «underskogen» av hans disipler.

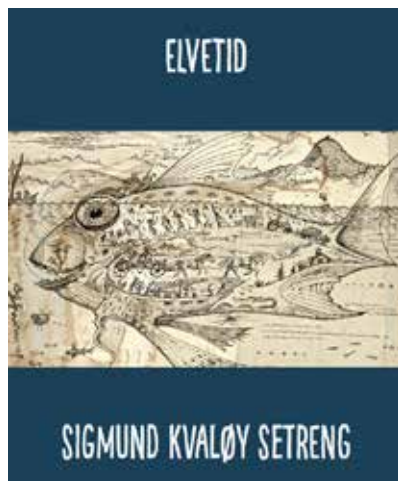
En dag rundt 1970 kom tre hjelpelærere i filosofi (Ola Hole, Paul Hofseth og Sigmund Kvaløy) ned i Universitetsforlaget for å snakke om en støttebok til ex. phil. Den gang var det en trengsel av begavede filosofer på Blindern til små deltidsjobber. På det møtet ble det mer snakk om naturvern, vannkraft og gandhistisk ikkevold enn om støtteboken. Tanken om en ikkevoldsaksjon ble diskutert. Samarbeidsgruppene for natur- og miljøvern (snm) oppsto på Blindern. Første etappe var de skremmende utbyggingsplanene i Aurlandsdalen. Det ble ingen aksjon i Aurlandsdalen – der sto Sigmund steilt på at vi ikke hadde fått frem vårt budskap godt nok til å følge en korrekt gandhistisk oppskrift, og Mardøla ble det første aksjonsstedet.

For Sigmunds disipler er boken en fest, en pådriver, en inspirator – og en betimelig korreks for de fleste av oss, som lever så inderlig vel med vårt forbruk. Termene er der til gjenoppfriskning: AKIS – motstanden mot det avanserte konkurranse-industrielle systemet/samfunnet, IVS – om industrivekstsamfunnet, servoglobus – om global datamaskinstyring, om et komplekst samfunn kontra komplikasjon.

La meg avslutte med hans hilsen til sin venn P. W. Zapffe. Den står riktignok ikke i denne boken, men er hentet fra innledningen til en utgave av Barske glæder (Fakkell 1974). En hilsen som i høy grad også spiller tilbake på Sigmund selv: «Og ønsket går ut med en spesiell varme fordi vi synes å være kommet inn i en

tid der det gis stadig færre som Zapffe, – færre med personlig kjerne og styrke til å leve sitt eget, særpregede liv, – et liv under en fri og åpen himmel.»

Omtalt av Frithjof Funder

Elvetid – Sigmund Kvaløy Setreng
Utgiver forlaget Naturveiviserne 2014
Hemsetervegen 27 (en adresse Sigmund hadde likt!),
2880 Nord-Torpa
256 store sider, rikt fargeill.
Kan bestilles på 953 01 818 – eller f2@f2.no
Visstnok også Norsk Friluftsliv, Oslo
ISBN 978-82-30-32694-7
Pris kr 400,- pluss porto

GRØNT DIKT

DEI TENKTE IKKJE

Dei tenkte ikkje.
Dei gjekk blindt.
Stogga stundom
og såg -
Seg tenkja.
Det må vera noko nytt.

Olav H. Hauge

LOKALLAG I NOA

Send rettelsel til noa@noa.no

NATURVERNFORBUNDET I ASKER

Kontaktperson: Jan Häusler, Postboks 332, 1372 Asker, 982 99 667, asker@noa.no

NATURVERNFORBUNDET I BÆRUM

Kontaktperson: Bjørn Kåre Salvesen, Postboks 252, 1319 Bekkestua, 976 76 690, bjorn.kare.salvesen@online.no

NATURVERNFORBUNDET I FET

Kontaktperson: May Oldervik, 997 41 483, fet@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I LØRENSKOG

Kontaktperson: Margreta Bondevik, unniaas@gmail.com

NATURVERNFORBUNDET I NANNESTAD/GJERDRUM

Kontaktperson: Kåre Homble, 926 96 375, k.homble@online.no

NATURVERNFORBUNDET I NES

Kontaktperson: Karin Leonhardsen, 977 38 121, nes@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET PÅ NESODDEN

Kontaktperson: Peter Schjøberg, 66 91 48 50, pschjo@hotmail.com

NATURVERNFORBUNDET I NITTEDAL

Kontaktperson: Hiltrud Hemmersbach, 67 07 95 44, naturvernnittedal@gmail.com

NATURVERNFORBUNDET I OPPEGÅRD

Kontaktperson: Mariella Memo, marimemo@online.no

NATURVERNFORBUNDET I OSLO NORD

Kontaktperson: Åke Hartmann, Ullevålsveien 52, 0454 Oslo, 901 01 415, ake.hartmann@gmail.com

NATURVERNFORBUNDET I OSLO SØR

Kontaktperson: Ingvild Melvær Hanssen, 990 04 232, oslosor@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I OSLO VEST

Kontaktperson: Georg Reiss, 901 42 331, oslovest@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I OSLO ØST

Kontaktperson: Eirik Gran, 958 31 400, osloost@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I SKEDSMO

Kontaktperson: Birgitta Prøis, 977 17 485, birgitta@flangset.net

NATURVERNFORBUNDET I SKI

Kontaktperson: Stein Kr. Martinsen, 930 81 173, gaupestein@online.no

NATURVERNFORBUNDET I VESTBY

Kontaktperson: Kristian Vahl Østbye, Ugleveien 15, 1555 Son, 971 74 728, kristobye@gmail.com

NATURVERNFORBUNDET I ÅS

Kontaktperson: Hans Erik Lerkelund, 477 12 456, lerkelund@gmail.com

NATUR OG UNGDOM/NNV - OSLO STUDENTLAG

Kontaktperson: Tora Turøy, 907 24 250, toraturøy@gmail.com

NATUR OG UNGDOM/NNV - ÅS STUDENTLAG

Kontaktperson: Runa Gidske, 415 48 976, naturvern.umb@gmail.com
(les mer på Facebook: www.facebook.com/naturvernmbu)

KONTAKTPERSONER I REGIONER UTEN LOKALLAG

FROGN Kontaktperson: Sylvi Ofstad, 413 22 730, s-ofstad@online.no

SØRUM Kontaktperson: Helge Njaa, 905 00 728, helge.njaa@goodtech.no

ENEBAKK Kontaktperson: Kjell Arild Ødegård, 473 82 810

AURSKOG-HØLAND Kontaktperson: Yvonne Ødegaard, 477 12 456, yvonneodegaard@gmail.com

SETT OG SAKSET

Witoszek 2: Skylappene

Mine masterstuderenter har undersøkt interessen for flerfaglig klimakunnskap i videregående skoler, og den var like sjelden som kokospalmer på Spitsbergen. Nina Witoszek, samme fredag 13. i Aftenposten.

Blankvannet til erindring om Jan Økland

Hvis vi tar opp vann fra bunnlaget i det 55 meter dype Blankvannet, bruser det som selters i vannhenteren. Om vannet tas fra 20 meters dyp, ser det ut som lyserød rosévin. Jan og Karen Anna Økland i Oslo rundt langs vann og vassdrag – økologiske vandringer, Oslo 2004.

Støv på hjernen

Dårleg byluft skader ikke berre lungene, det kan òg gå ut over hjerneutviklinga til skulebarn, syner ein ny spansk studie. Dette er eitt av dei klaraste funna i nokon studie eg har vore med på. Jordi Sunyer, forskar ved Creal. ... Djevelen er i partiklane. Per Anders Todal, medarbeider i Dag og Tid, fredag 13. mars 2015.

Melke-forskning

No kan du atter drikka den feitaste søtmjølka med godt samvit, viser ny forskning. Men lett-mjølka har likevel ein føremor – ho genererer smør. Siri Helle i Dag og Tid, fredag 13. mars 2015.

«MITT GRØNNE OSLO»

Kom og bli med på å vise frem NOA – vi trenger deg!

6. juni arrangerer Bymiljøetaten
#mittgronneoslo og vi skal være med.

Vi ønsker å tilby mange ulike aktiviteter:
småkrypsafari, "ta og føle på" - utstilling av naturen,
kongledyrverksted, mat laget på bålpanne og alle kan prøvekjøre el-sykler.
Vi trenger mange som kan være med på standen, for å gjøre standen vår til
den mest besøkte i Sofienbergparken. Dette er en unik mulighet for NOA å få
vist frem hva vi står for og hva vi driver med.

Ta kontakt med Maria på kontoret
(22 3 835 20 eller maria@noa.no),
om du har lyst til å være med!

Verdens miljødag (#MITTGRONNEOSLO): Oslo kommune inviterer barn og voksne til å være med og feire Verdens miljødag og ønsker velkommen til lek og læring om klima og miljø lørdag 6. juni kl. 12-17 i Sofienbergparken. #mittgronneoslo 2014 ble en stor suksess, og hadde om lag 8000 besøkende i løpet av dagen.

Her kan du delta i aktiviteter og bli kjent med «nullutslippsbyen», «kretsløpsbyen» og «den blågrønne byen» ved å besøke utstillere som viser frem hva de gjør for et grønnere Oslo. Du kan også finne ut hva DU kan gjøre for en grønnere hovedstad. Masse gøyale aktiviteter og konkurranser for barn med fine premier. Det blir god musikk i samarbeid med Musikkfest Oslo og deilig mat, blant annet fra Godt brød. Arrangementet er gratis og åpent for alle.

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus